

ไข้หวัดนก

ไข้หวัดนกเป็นหนึ่งใน “จตุรวินาศ” เพราะถ้าควบคุมไม่ได้ผู้คนจะล้มตาย และเศรษฐกิจพัง ต้องมีการฆ่าเป็ดฆ่าไก่ไปเป็นแสน ๆ ตัว เป็นตัวอย่างหนึ่งของสภาพโกลาหล (chaos) ที่จะเกิดขึ้นในระบบที่ซับซ้อน สังคมปัจจุบันเชื่อมโยงกันอย่างสลับซับซ้อนด้วยประชากรและระบบเศรษฐกิจ ในระบบที่ซับซ้อน ไวรัสตัวเดียว ก็ก่อให้เกิดความโกลาหลในระบบเศรษฐกิจและชีวิตของผู้คนได้

ในสมัยโบราณที่ผู้คนไม่หนาแน่น และอยู่แยก ๆ กัน และระบบเศรษฐกิจก็ไม่เชื่อมโยงกัน ถ้ามีไวรัสตัวใหม่เกิดขึ้นอาจเป็นในสัตว์ตัวเดียวหรือในคนคนเดียว เมื่อสัตว์หรือคนนั้นตายไปไวรัสนั้นก็สูญพันธุ์ไปด้วยไม่เกิดการระบาดขนาดใหญ่

ในสมัยปัจจุบันผู้คนหนาแน่น และมีการเดินทางติดต่อถึงกันทั่วโลก ไวรัสจากคนหนึ่งติดไปยังอีกคนหนึ่งและติดต่อไปได้ทั่วโลก นอกจากนั้นระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่เลี้ยงสัตว์จำนวนมากเป็นแสน ๆ ล้าน ๆ ตัวก็ทำให้โรคระบาดได้ง่าย และเกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างใหญ่โตได้

โดยหลักการอาจเกิดไวรัสตัวร้าย ๆ และร้ายกว่าเดิมเมื่อไรก็ได้ ฉะนั้นประเทศจะหมกมุ่นอยู่แต่การแสวงหาความร่ำรวยโดยไม่สร้างความเข้มแข็งของระบบควบคุมโรคไม่ได้ และต้องคำนึงถึงระบบเศรษฐกิจที่พอประมาณที่พอเพียง โดยไม่ผิดธรรมชาติมากนัก ถ้ารัฐบาลยังไม่ได้สติ และหมกมุ่นอยู่กับการแสวงหาความร่ำรวยอย่างไม่ลืมหูลืมตา โรคระบาดจะเป็นตัวล้มรัฐบาล และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตของคน สัตว์ และเศรษฐกิจอย่างมหาศาล และจะปล่อยให้เป็นเรื่องของรัฐบาลเท่านั้นไม่ได้ สังคมจะต้องเข้ามาทำความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของโรคระบาดและเข้ามากำหนดทิศทางการพัฒนาที่มีภูมิคุ้มกันให้อยู่รอดปลอดภัย

ประเวศ วะสี